

Posudek Bakalářské práce

Student: Bc. Barbora Kolářová

Název práce: Sociální pracovník jako zaměstnanec a člen multidisciplinárního týmu

Vedoucí práce: PhDr. et Mgr. Petr Novák, Ph.D.

Oponent práce: PhDr. Jan Drahoňovský

Cíle práce, použitá metodika a její vhodnost

Hned v úvodu je nutno vytknout název práce, který je vyloženě zavádějící a zbytečně nekonkrétní. Jedná se o sociálního pracovníka ve vězeňství. Nevím, proč toto nestojí v názvu, naopak pojem multidisciplinární tým mi přijde jako zcela zbytečný.

Podsouvá to myšlenku, že v jiných případech tomu tak není, což není pravda, v mnoha jiných organizacích působí sociální pracovník týmově s dalšími zaměstnanci, což autorka jistě ví.

Byl zvolen kvalitativní dizajn výzkumu. Moc jsem nepochopil, proč autorka uvažuje o tomto výzkumu jako o terénním. Je to fakt, že rozhovory se zaměstnanci GŘ proběhly v jejich kancelářích? Domnívá se autorka, že rozhovory v kavárně nebo v parku by probíhaly jinak??? V čem spočívá „terénnost“ tohoto výzkumu?

Jako metoda sběru dat byly použity polostrukturované rozhovory. Nemám námitek ke sběru dat jako takovému. Opět mě však zarazí, že se na členství v týmu sociálních pracovníků ptá nejvyšších představitelů ve vězeňství. Domnívá se autorka, že jsou tito respondenti zevrubně seznámeni se situací na pracovišti sociálních pracovníků, kteří se nacházejí jinde a jsou organizačně několik pater pod nimi??? Pro toto rozhodnutí nikde v textu nenacházím argumenty.

K práci s daty moc nerozumím, proč se autorka pouští do analýzy, když cíle práce jsou čistě popisné!!!! Ostatně, dle mého, se o žádnou analýzu ani ve skutečnosti nejedná. Na str. 57–61 jsou uvedeny odpovědi na jednotlivé výzkumné okruhy čistě formou vyložení karet. Výsledky nejsou příliš zajímavé. Obzvláště úsměvně vychází zhodnocení otázky č. 2 na osobní zkušenost se sociálním pracovníkem. Nepřijde mi příliš překvapivé, že všichni ze zúčastněných nějakou zkušenost se sociálním pracovníkem mají. Nepředpokládám, že by se na GŘ objevili zčistajasna, nejspíše předtím pracovali v nějaké věznici na nižších postech, a proto sociálního pracovníka určitě alespoň zahlédli. Je toto zjištění důležité pro diplomovou práci???

Deskripce sama o sobě není podle mě problematická. Ostatně, Miovský tvrdí, že dobrá deskripce je daleko lepší než chabá analýza. To je ostatně případ i této práce. Autorka tvrdí, že provedla otevřené a axiální kódování. Je tomu skutečně tak? Z jednoho odstavce si sotva můžeme udělat představu, jak s daty ve skutečnosti pracovala. Kolik je kódů? Kde je jejich seznam? Jak z oněch kódů byly skládány

kategorie? Nic takového se nedozvíme. A přinejmenším pochybné je tvrzení o provedení axiálního kódování? Ví autorka, jak vypadá axiální model tohoto kódování? Zjevně nikoli. Následuje pouze výčet šesti kategorií a jejich popis. Pokud by se jednalo o skutečné axiální kódování dle Strausse a Corbinové, potom by jednotlivé kategorie odpovídaly jednotlivým prvkům paradigmatického modelu (příčina, následek, kontext...) s centrálním tématem. Taktéž by měly být uvedeny vlastnosti a dimenze jednotlivých kategorií... Nic takového nenacházíme ani náznakem, proto se právem ptám, na základě čeho tvrdí autorka, že dělá zakotvenou teorii, když nic takového ani náznakem nedokládá. Tvrdit, že něco dělám, a doopravdy to dělat, jsou totiž dvě rozdílné věci!!!

Práce s odbornou literaturou a informačními zdroji

Odborné literatury není příliš vysoké množství (na DP), mohlo by být dostačující. Ovšem opět, nebyla provedena rešerše výzkumů v dané oblasti. Nikdo se nazabýval sociálními pracovníky ve vězeňství, a to ani v podobném kontextu v zahraničí? Pochybuji o tom, kdyby autorka hledala, jistě by našla. Potom by byla i šance, že by lépe formulovala výzkumný problém a výzkumné otázky. Rovněž nerozumím, proč nepoužila výsledky mého výzkumu, když už mou práci držela v ruce. Sice se přímo sociálních pracovníků netýká, ovšem nepřímě je zahrnuje rovněž. Taktéž je k dispozici článek z výzkumu vězeňských vychovatelů (Drahoňovský, Bulavová, 2020), jehož závěry by se daly taktéž použít, zvláště s ohledem na to, že se autorka ohání pojmem multidisciplinarita. Problematiky se dotýká rovněž Dirga (2018 aj.), Mertl (2020) aj. V tomto směru hodnotím práci s literaturou jako nedostačivou.

Formální a jazykové zpracování práce včetně práce s jazykem, celkový dojem

Celkový dojem je pokažen hned na začátku v úvodu. Autorka tvrdí, že bez sociálních pracovníků si nelze moderní vězeňství ani představit, a že by se jim mělo dostat většího věhlasu. Hned v tomto bodě bych její nadšení notně zchladil. To, že si to ona sama neumí bez nich představit, ještě neznamená, že by to bez nich nešlo. Samozřejmě, že šlo – outsourcingem – jako je to běžné v mnoha evropských zemích. A taky nevím, proč by jejich užitečnost měli dokládat nejvyšší představitelé složky vězeňství. Logičtější by mi přišlo zeptat se samotných odsouzených.

První kapitola je jen učebnicový výčet o sociální práci a sociálních pracovnících v obecné rovině. Druhá kapitola o manažerech mi přijde k tématu jako zcela zbytečná. Autorka se nezabývá řízením lidských zdrojů. Nebo ano? Kapitola o vězeňství je velmi obecná a povšechná. Mnoho podkapitol v ní působí zcela samoučelně. Proč je např. popisována historie vězeňství za 1. republiky? Jakou to má spojitost s tématem? To samé se týká druhého života odsouzených. Naopak z pro mne nepochopitelných důvodů chybí kapitola o zaměstnancích ve věznici, jmenovitě o těch, kteří pracují s odsouzenými. Sice má autorka v názvu multidisciplinární tým, ale tento tým není v práci vůbec popsán!!!!!! S ohledem

k tomu, že je k dispozici rozsáhlá publikace Drápal et al. (2021) a mnoho dalších prací vč. zákona, kde je funkce sociálního pracovníka přímo definována, je tento prohrěšek neodpustitelný. Jinými slovy, v teoretické části je všechno možné, jenom ne výzkumné téma, tedy samotní vězeňští sociální pracovníci. Takto jim autorka mnoho věhlasu věru nedodá.

Celkově mi přijde, že autorka chce psát o tématu, k němuž zřejmě nějaký vztah má, ovšem neví proč, nač, ani co by vlastně chtěla zjistit. Tato naprostá neukotvenost a nejspíš šití práce horkou jehlou přinášejí naprosto nepřesvědčivý výsledek, který by možná byl obhajitelný jako práce bakalářská, ovšem na této kvalifikační úrovni již nikoli.

Odborný přínos práce, originalita a praktické využití

Cílem práce je popsat, jak vnímá vysoký management GŘ VSČR význam sociálního pracovníka ve vězeňství. Tento cíl je jistě splnitelný, ovšem nabízí se otázka proč. Nikde v textu jsem nenašel uspokojivé zdůvodnění, proč právě názor nejvyšších představitelů VSČR na tuto instituci ve vězeňství je stěžejní, a jak toto může pomoci praxi. Zdůvodnění, že se téměř nikdo sociálním pracovníkům ve vězeňství nevěnuje, je sice pravdivé, ovšem jako důvod zcela nedostačující. Proč se na to ptát zrovna těchto představitelů? Pokud nás zajímá členství v týmu, nebylo by vhodnější se zeptat jejich kolegů? Nebo přímých nadřízených? Proč se nezeptat sociálních pracovníků samotných? Anebo snad vězňů??? Moc si nedovedu představit, že by plukovníci na GŘ odpověděli, že instituce sociálního pracovníka je zbytečná nebo málo potřebná. A k čemu jsou nám tato zjištění dobrá? Nebylo by zajímavější ptát se sociálních pracovníků, k čemu jsou potřební zaměstnanci GŘ VSČR???

Celý výzkumný problém působí dosti uměle, samoúčelně, pro praxi naprosto nevyužitelně.

Splnění cílů práce, celkový postup a řešení, závěry

viz výše

Otázky a úlohy k obhajobě

Otázky přímo nemám. V případě, že by práce byla obhajována, je třeba doložit zevrubný postup otevřeného a axiálního kódování a všech rozhodnutí, která byla v rámci procesu analýzy učiněna a dále zdůvodnění, jak z tohoto procesu byly vyvozeny závěry.

Nedoporučuji k obhajobě. Práci je nutno od základu předělat. Důvody jsou popsány v textu zevrubně. Obecně: 1) Náplň teoretické části neodpovídá výzkumnému problému. 2) Nebyla provedena teoreticko-kritická analýza současného stavu poznání, a to ani v tuzemsku (přestože k tomu výzkumy existují). 3) Není uspokojivě zdůvodněno, proč tento výzkumný cíl a proč tato skupina respondentů. 4) Nevhodná a neodůvodněná metodika analýzy zakotvenou teorií. 5) Nulová hodnověrnost analýzy dat touto metodikou.

Dne: 9. května 2023

Podpis oponenta: 